

CONTACTE ROMÂNNO-BRITANICE ÎN DOMENIUL RESOCIALIZĂRII MINORILOR DELINCVENȚI

Începând din anul 1993 a luat ființă, în cadrul SIRDO — Societatea Independentă Română pentru Drepturile Omului —, un program ce vizează resocializarea minorilor delincvenți. Programul se desfășoară în colaborare cu NACRO (National Association for the Care and Resettlement of Offenders) Anglia și vizează pentru început Centrul de Reeducare minori Găești.

În cadrul acestui program o echipă din cadrul SIRDO, formată din Stephanie Papillon — secretar general SIRDO, coordonator program reforma penală și Camelia Tancău — coordonator program de resocializare a minorilor delincvenți, studentă anul IV Facultatea de psihologie și sociologie Universitatea Hyperion, împreună cu lt. col. Ion Girleanu — director Centrul de Reeducare minori Găești și Adrian Rădulescu — director educație al Centrului de Reeducare minori Găești — la invitația efectuată de NACRO, prin Steve Mc Grath, development officer NACRO Manchester, și Brian Rowcroff, coordonator NACRO Cleveland, a efectuat o vizită de lucru în Anglia în perioada 23 I — 30 I 1994.

Programul de lucru a cuprins vizitarea a două stabilimente pentru minori: British Young Offenders Institute*; a centrelor și schemelor NACRO, precum, și a organizației TEC (Training and Enterprise Council) organizație privată ce furnizează fonduri preluate de la guvern organizațiilor de tip NACRO ce se ocupă de resocializarea delincvenților.

În cadrul vizitei s-au stabilit o serie de contacte și s-a efectuat un fructuos schimb de experiență cu specialiști britanici din domeniul criminologiei, sociologiei și psihologiei delincvenței. Scopul principal al acestei vizite l-a constituit cunoașterea preocupărilor de ultimă oră în domeniile mai sus menționate, un rol esențial avându-l cunoașterea modalităților concrete de reabilitare și reinserție socială a celor ce promovează comportamente marginale sau deviate.

1. Sistemul penitenciar pentru tineri constă în centre de deținere și prevenție, precum și închisori școli cu program special, durata detenției fiind cuprinsă între 3—6—9 luni în cazuri speciale.

Cele două stabilimente pentru minori aparțineau unor categorii de siguranță diferite — HMP Thorncross fiind o închisoare deschisă (categoria D) și HMPYOI Deerbolt închisoare închisă (categoria C). În Anglia există o împărțire la nivel național a instituțiilor, în funcție de gradul lor de securitate, în patru categorii: *categoria A* cuprinde prizonieri care odată evadați pot fi periculoși pentru public, poliție și securitatea statului — acestea au sisteme suplimentare de securitate; *categoria B* — cuprinde prizonieri pentru care condițiile de înaltă securitate nu sunt necesare, dar pentru care o eventuală evadare trebuie să fie foarte dificilă; *categoria C* cuprinde prizonieri care nu sunt capabili să reziste în condiții deschise dar care nu au resurse sau capacitatea de a evada; *categoria D* cuprinde deținuți ce pot efectua pedeapsa în condiții deschise. Împărțirea deținuților în aceste categorii se face în funcție de delictul săvârșit și de consecințele pe care le-ar avea o eventuală evadare. De asemenea, în cadrul fiecărei închisori, prizonierii sunt alocați între 1—5 unități (a b c d e) în funcție de comportamentul lor și de atitudinea pe care o au față de autorități și de ceilalți prizonieri.

La Deerbolt în perioada vizitei noastre s-a dat în funcțiune o nouă unitate f în care erau încadrați deținuții cu comportament neagresiv și care nu utilizau droguri, aceștia aveau facilități suplimentare față de ceilalți (saci de dormit, 12 ore pe zi în afara celulei, mai multe vizite, libertatea de a utiliza TV, de a cumpăra de la bugetul închisorii).

* Din cadrul sistemului penitenciar Her Hagesty Prison respectiv HMPYOI — Thorncross — lângă Manchester — aria North-West și HMPYOI Deerbolt (aria North-East) lângă Middlesbrough.

Indiferent de categoria din care fac parte, organizarea acestor instituții este în conformitate cu standardele minime la nivel internațional. (Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților al Națiunilor Unite 1955 și Standardele Minime Europene 1973 revizuite în 1987).

În atingerea obiectivelor sale (ce constau în asigurarea protecției sociale și reabilitarea delincvenților) instituțiile britanice sunt tot mai preocupate de umanizarea condițiilor de detenție, de studierea și experimentarea celor mai eficiente metode de tratament care să asigure reinserția lor socială și să împiedice fenomenele de inducție și socializare negativă. Un rol important în acest sens îl deține: a. individualizarea pedepselor în funcție de vârstă, sex, necesități speciale de tratament; b. reducerea mijloacelor coercitive prin stimularea permanentă a motivației intrinseci și extrinseci de a participa la diferite activități utilizând sancționarea pozitivă; c. crearea unui sistem flexibil care să asigure un permanent contact cu exteriorul, un rol esențial avându-l centrele NACRO care prin cursuri de educație civică, morală, sexuală, planning familial creează o relație funcțională cu societatea, cu poliția, cu sexul opus etc. În HMPYOI Thorncross se experimenta un proiect de prestație comunitară — deținuții erau puși în contact cu casele de copii, de bătrâni, cu centrele de handicapați și desfășurau diferite activități de ajutorare sau recuperare a acestora.

O atenție deosebită autoritățile britanice o acordă activităților educative. Pregătirea profesională cuprinde o largă gamă de profesii ce oferă un înalt nivel de calificare (arta, engleza, studiu de computer — mânăuire și programare, mecanici auto, tâmplărie, zidărie) decorații interioare etc. În obținerea calificării profesionale și stabilirea unor anumite arii profesionale închisorile sunt ajutate de serviciile de muncă și de orientare profesională, precum și de centrele NACRO Training Centres, ce le permit delincvenților obținerea sau definitivarea (dacă timpul din închisoare nu le permite) unei anumite calificări profesionale recunoscute la nivel național NVQ (National Vocational Qualification). Acțiunile specifice de învățământ se desfășoară după sistemul modular încât studiul diferitelor domenii de conținut este perfect adaptat capacităților și nevoilor individului, ritmului său de pregătire, stimulându-i astfel motivația de a participa la diferite cursuri necesare obținerii calificării dorite.

Discuțiile avute cu Mr. Iain Wiedebank guvernor HMPYOI Thorncross și Mr. Chris Holroyd — director educativ HMPYOI Deerbolt au evidențiat și alte aspecte ale sistemului penitenciar britanic referitor la structură, organizare, precum și la tendințele ce se manifestă la acest nivel (ex.: privatizarea sistemului penitenciar).

2. Vizitarea centrelor NACRO din Manchester și Cleveland a reușit să ne furnizeze o imagine amplă asupra întregului sistem ce se ocupă de resocializarea delincvenților prin evidențierea activităților specifice NACRO și a legăturilor ce le dețin cu închisorile centrele de probațiune și numeroase instituții și asociații ce cuprind aceeași arie de preocupări.

NACRO este o asociație națională de caritate ce conține numeroase departamente implicate la diferite nivele de studiere în structurarea unor modalități eficiente de acțiune care să ducă în final la stoparea fenomenului delincvenței.

În cadrul departamentului NACRO New Careers Training am vizitat centrele Onword Training Workshop — Manchester, Cleveland (Middlesbrough, Stokton-on-Tees și Hartepool). Aceste centre asigură pregătirea profesională în vederea obținerii NVQ atât pentru foștii deținuți, cât și pentru cei ce au un potențial crescut de a comite acte antisociale. Aproximativ 90% dintre cei ce urmează aceste cursuri sunt delincvenți. Inițial aceștia au o pregătire profesională și școlară redusă și li se oferă posibilitatea obținerii NVQ într-o largă gamă de profesii, care să poată contribui la reducerea ratei șomajului. În unele zone (ex.: Stokton-on-Tees) este foarte dificilă structurarea ierarhiei valorice și stimularea valențelor pozitive motivaționale în ceea ce privește pregătirea profesională datorită contextului social specific (majoritatea delincvenților fiind la a treia generație de șomeri).

Departamentul NACRO'S Prisons Line Unit face legătura între interiorul și exteriorul închisorii. Membrii NACRO împreună cu serviciul de educație al închisorii elaborează un „plan de sentință” pentru întreaga perioadă de detenție, ce cuprinde necesitățile, aspirațiile, interesele deținutului cât și motivațiile concrete de intervenție. Acest plan este un ghid pozitiv, necesar atât închisorilor cât și centrelor NACRO care se vor ocupa de prizonier după terminarea pedepsei, și poate fi modificat în funcție de necesitățile prizonierilor. De asemenea, la dispoziția prizonierilor sunt puse broșuri, reviste, articole ce cuprind informații cu privire la serviciile ce le au la dispoziție după eliberare (casa, loc de muncă etc.). Pentru cei ce doresc, sunt organizate cursuri speciale cu privire la dreguri, consum de alcool, agresivitate, planning familial, etc.

NACRO'S Youth Crime Section elaborează programe speciale de educație pentru școli și servicii sociale pentru a preveni delincvența juvenilă.

NACRO Crime Prevention desfășoară proiecte în arii cu rate foarte înalte de criminalitate.

Centrul de cercetare NACRO face cercetări și intervine în promovarea reformelor în cadrul justiției și sistemelor penale, conduce cercetări cu privire la delictе, pedepse și eficiența acestora, delinvenți etc. Este în legătură cu importante institute și centre de cercetare, fiind coordonat de experți în domeniul penologiei, sociologiei, criminologiei, psihologiei etc. ai Universităților din Oxford, Glasgow, Bradford.

Toate activitățile departamentelor NACRO se înscriu într-o anume logică socială, logică ce ține cont de realitatea ce este într-o continuă schimbare și la care trebuie să se adapteze în permanență. Acțiunile NACRO se supun unor legi simbolice ce acționează paralel cu legile penale și care încearcă să atenueze și chiar să elimine limitele legilor penale, pentru că în general condamnarea nu reconciliază mereu tânărul cu societatea ci resuscită mai ales culpabilizarea, excluderea din societate, ascuțirea spiritului de revoltă.

Toate activitățile NACRO, toate produsele realizate în diferitele ateliere au o destinație caritabilă spre casele de bătrâni, de copii, de handicapați, ceea ce-i determină să iasă din individualismul care-i marchează, și să înțeleagă că nu pot accede la diferențiere decât din complementaritate cu întreaga societate făcându-i astfel să înțeleagă și să contribuie la coerența și coeziunea socială. În același timp le creează delincvenților o imagine pozitivă în societate eliminând, într-o oarecare măsură, stigmatizarea și marginalizarea la care aceasta-i supune. Bineînțeles că în cadrul social aceste acțiuni au grade diferite de acceptare și de receptare, pentru unii constituie numai ocazia de a-l confrunța pe tânăr cu realitatea muncii iar pentru alții aceste activități furnizează tânărului capacitatea de a exprima potențialul său într-o manieră valorizantă, atât pentru el cât și pentru societate și mai ales îi determină să pună în valoare calitatea sa de partener al dinamismului social.

Prin caracterul necoercitiv pe care-l manifestă (promovează) acțiunile NACRO au drept scop dorința de a le crea o șansă în plus celor aflați în dificultate și nu de a le impune un anume mod de viață.

Programele desfășurate de NACRO au o mare eficiență recunoscută la nivel național și concretizată în numeroase distincții și premii ce le-au fost acordate (unele fiind înmânate direct de către Regină).

În urma vizitelor și a contactelor stabilite, s-au pus bazele unei colaborări de lungă durată, oferindu-ni-se astfel posibilitatea de a valorifica o îndelungată și bogată experiență în acest domeniu, ce este utilă și mai ales necesară procesului de resocializare a minorilor din țara noastră.

Camelia Tancău

Studentă

CEA DE A DOUA CONFERINȚĂ CU PRIVIRE LA „ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR MINORITĂȚILOR SEXUALE ÎN ROMANIA”

În București la 23 noiembrie 1993, a avut loc o a doua conferință având ca temă *Încălcarea drepturilor minorităților sexuale în România*. Cei care au abordat această dificilă temă au fost membrii comisiei pentru Drepturile Minorităților Sexuale din cadrul Societății Independente pentru Drepturile Omului (SIRDO).

Domnul Ion Răzvan, coordonator al comisiei pentru drepturile minorităților sexuale (D.M.S) a menționat că deși în România se vorbește de 4 ani de reformă penală, în domeniul dezincriminării homosexualității, rezultatele nu sunt satisfăcătoare în ceea ce privește recunoașterea identității minorităților și mai ales minorităților sexuale.

Legile românești, în principal codul penal, pedepsese relațiile sexuale între persoane de același sex de la 1 la 5 ani, pedeapsă similară, de fapt, cu cea aplicată pentru traficul de droguri.

Un alt aspect foarte important, subliniat în dezbateri, a fost cel vizând lipsa de dialog între autorități și reprezentanții grupurilor de *gay*, care sunt în mod direct vizați de această schimbare a legislației, sau de menținerea ei în vigoare. Această lipsă de dialog poate duce la interpretări eronate asupra condiției homosexualilor în societatea românească. Un exemplu relevant în acest sens îl reprezintă faptul că în luna decembrie a anului 1992, autoritățile românești din Bruxelles au refuzat categoric să primească delegația Asociației